

Monumentele noastre în contur de România Centenară

Cezar Adonis
Mihalache

Dacă nu au reușit să împiedice înălțarea Monumentului, măcar să-l ridiculizeze înainte de finalizare, nu?... Să aibă veneticii, la momentul inaugurării, un apelativ pe care să-l insinueze, cum se pricep ei atât de bine, în mentalul colectiv. Să ne transforme o clipă astrală într-o simplă trecere, iar Monumentul într-o așchie de vorbă. Să ne așeze edifi-

ciul în panteon cu o poreclă cât mai ironică... Una dată de mințile diabolice ale acelor care de trei decenii încearcă să ne fărâmițeze filonul de românism, inclusiv prin mecanismele persuasive ale invectivelor aruncate peste lucrările noastre monumentale.

Așa am făcut tot timpul... Așa ne-am lăsat marginalizați mereu... Am lăsat veneticii și cozile de topor să ne ironizeze semnele peste timp ridicate la granița unor momente astrale.

Așa am pășit în panteonul Recunoștinței și cu Memorialul Renașterii (Decembrie 89), ironizat drept „Țeapa” sau „Țepușa cu cartof”... Ne-au ridiculizat și Monumentul Luptei Anticomuniste (simbolul „Aripi”), din Piața Presei Libere, prin gura unor publiciști-servitori de grofi, botezându-l „grătar de mici”, pe care, probabil, să vină unguirii să pună fleica de carne decupată în conturul țării în afișul aceluși mizerabil spectacol de „teatru”, huli-ganic, profanator, la adresa voievodului Mihai Viteazul. Și așa am făcut și în alte vremuri de gândiri cenușii, de exemplu cu monumentul lui Brâncuși de la Târgu-Jiu...

I-am lăsat tot timpul pe cei străini de neam și țară, „străini” (dar nu întotdeauna niște venetici, ba, adesea

chiar, de a-i noștri, „de ai noștri” ca nume, dar fără apartenență la ființa națională), să ne ia în derâdere.

Și nu este greu de închipuit mîntea diabolică din spatele acestei noi ironizări. Cei ce ne cotropesc inima capitalei primind abuziv niște clădiri, pe 49 de ani!, pentru a desfășura liturghii în maghiară, 49 de ani dați dintr-un condei (dar atât le dorim și noi să mai existe ca popor în pusta lor de mîncători de putreziciuni de sub șaua iepelor), cei ce primesc „centre”

de pregătire pedagogică pentru predarea în maghiară, prin inima Ardealului, ca părți, și nu subcapitole, ale procesului de maghiarizare, al unui tom ce a transformat deromânizarea într-o anexă în care își trec deja realizările. Realizările lor, înfrîngerile noastre...

În București, au reușit... Au oprit ridicarea unui Monument al Marii Uniri prin iscălitura unei fițe cu fire de iapă de pustă. Care, înainte de a fi apucat ca mașinăria cu vuvuzele ungurești, maghiare și secuiești să ridiculizarea construcția din Piața Alba Iulia, comparînd-o, tot „prin vocea internetului”, cu un arici, a rețezat cu brutalitate posibilitățile de finanțare. De fapt, o altă năpărcă trădătoare de neam și de conștiință, nu și de țară, pentru că ea în sine este o apatridă, o impostoare fără de țară. Nouă ne-a rețezat aripile pentru ridicarea unui monument al Unirii, dăruind astăzi o clădire de maghiarizare prin crucea preoților cu stea secesionistă în frunte.

Ferice, în capitala Marii Unirii, la Alba Iulia, Monumentul este aproape gata! Iar pe măsură ce ultimele blocuri de beton vor fi așezate pentru a contura simbolul dedicat Marii Uniri, acestea vor deveni hotare de

istorie, granițe ale conștiinței acelor care nu se lasă călcați, tăvăliți de escroci, de trădători, de îmbuibății și dezaxații politici și civici aflați în posturi cheie, se vor înmulți apelativele, acum ironii-aluzii privind asemănare cu logourile unora și altora, dar care vor urma a fi desemnate, de aceleași voci ale urii, ce se promovează și pe seama nepăsării noastre, ca monumente ale urăteniei, ba, poate le vor găsi și sensuri discriminante pentru ei.

De aceea, Monumentul Unirii de la Alba Iulia trebuie apărat de atacurile acestor jeguri umane.

Să nu mai permitem, preluând amuzați și tembelizați de glumele lor, apelative precum „monumentul Facebook”. Doar pentru că seamănă, dintr-un colț, cu logoul unei rețele virtuale, să te apuci să hăhăi animalic, dovedește lipsă de cultură, transformându-ne în masă într-un privitor miop ce se uită la un tablou într-un colț ce-i pare lui relevant, neprivind imaginea în ansamblu.

Mai mult, să ne mândrim cu Monumentul de la Alba Iulia care merită poate o singură nuanțare. Căci nu mai poate fi doar Monumentul Marii Uniri de acolo, ci Monumentul Marii Unirii din toate locurile în care astfel de edificii nu au mai fost înălțate. Pentru că va fi singurul pe care Centenarul îl va putea privi în panoplia de realizări a unor nepăsători ca gest de recunoștință pentru înaintași. Fiind singurul, el devine și Monumentul Unirii pentru un București care nu a putut să-și împlinescă menirea artistică din cauza unei țoape.

Pentru o clipă astrală, dară, Alba Iulia va deveni nu doar orașul Marii Uniri, ci și capitala unui Centenar. Căci, de Centenarul ar prinde aripi, el ar avea conturul unei Români reîntregite, cu inima bătând în cetatea de la Alba...

De la garda austriacă la căpitanii lui Mihai Viteazul de la Alba-Iulia!

Ionuț
Țene

În România mai există din păcate o mentalitate de slugărnice față de marile puteri care ne-au cotropit vremelnice. Un fel de sindrom Stockholm? Consider că, în anul Centenarului, să defileze permanent garda austriacă în Cetatea Unirii de la Alba-Iulia reprezintă o ofensă la adresa istoriei poporului român. De la 1699 românii ardeleni au fost supuși, mai ales în secolul XVIII, de o politică sistematică de asuprire și deznaționalizare de către austrieci. Românii ortodocși li s-a interzis să-și păstreze credința, iar generalul austriac Bucow a distrus, la 1763, cu tunurile toate bisericile și mănăstirile ortodoxe din Ardeal. Mai mult, împărăteasa Maria Tereza a luat munții ciobanilor români să le ofere orașelor sășești, iar sfinții năsăudeni au fost uciși sau închiși pentru că nu doreau să renunțe la dreapta credință strămoșească. Cu toții știm de ce s-au răsculat românii sub conducerea moților Horea, Cloșca și Crișan. Românii nu au mai suportat asuprirea austriacă. La ordinul cancelariei aulice, Horea și Cloșca au fost trași pe roată la 1785. Politica de asuprire națională a continuat pe parcursul secolului XIX, austriecii au cauționat dualismul, iar Avram Iancu a fost umilit de poliția austriacă. Tot datorită „drăguțului” de împărat vienez memorandiștii au fost băgați la beci, pentru că au cerut drepturile românilor. În acest context solicitarea asociației clujene Neamunit către primarul Hava al orașului Alba-Iulia mi se pare de bun simț și corectă. Nu poți elogia ocupantul cu parade permanente în anul când se împlinesc 100 de ani de la Marea Unire. Iată ce au scris cei de la Neamunit:

Pentru cei care „slăvesc parada gărzilor austriece” din cetatea Alba – Iulia. La 12 noiembrie 1763, pe plătoul de la Slava a avut loc execuția celor găsiți vinovați de revolta din luna mai. („De doi ani noi suntem grăniceri și carte n-am primit de la înalta împărăteasă că suntem oameni liberi! – și apoi așa nu vom purta armele, ca sfânta credință să ne-o batjocorească! Jos armele!”. Cuvintele înflăcărâte ale bătrânului au dat roade. Soldații care urmau să depună jurământ de credință față de Viena au trecut de partea lui Atanasie aruncând armele jos, în semn de protest și nesupunere.) Atanasie Todoran a fost frânt cu roata de sus în jos,

iar capul i-a fost legat de o roată, „pentru că i-a reținut pe oameni de la unire și de la înrolarea în statutul militar grăniceresc...” – după cum se arată în sentința de condamnare. Împreună cu Atanasie au fost martirizați prin spânzurare, „pentru aceeași vină”, Vasile Dumitru din Mocod, Grigore Manu din Zagra și Vasile Oichi din Telciu, alte nouăsprezece persoane fiind supuse bătăilor cu vergi; mulți dintre cei bătuți au murit sub lovitură. Capetele celor martirizați au fost ridicate pe pari la poarta caselor în care locuiseră, iar bucăți din trupurile ciopârțite au fost așezate la răscruce de drumuri. Primid moarte martirică, Atanasie și-a vărsat sângele pentru credința strămoșească și pentru drepturile românilor transilvăneni. De atunci și până astăzi, cinstita memoriei lui se face neîntrerupt în conștiințele ortodocșilor năsăudeni, iar mărturiile vremii îi așază alături pe cei trei care au pățimit împreună cu el.

Asociația Neamunit a cerut printr-o petiție Consiliului Județean, dl. Primar Hava și altor foruri competente desființarea acestor parade și înlocuirea costumațiilor austriece cu uniforme de epoca românească și dacice, uniforme din timpul lui Mihai Viteazul precum și uniforme ale soldaților romani din primul război mondial! Deocamdată primarul Mircea Hava nu a răspuns petiției și nu pare că vrea să schimbe paradigma „austriacă” a gărzii istorice a ocupantului. Se simte bine se pare când aduce elogiul pentru cei care au asuprit poporul român? Schimbarea gărzii austriece este o chestiune de moralitate publică în anul Centenarului. Această gardă istorică a cetății poate fi schimbată cu una reprezentând căpitanii și haiducii lui Mihai Viteazul, care a intrat în Cetatea Unirii la 1 noiembrie 1599 și a decretat mai târziu: „Și hotarul Ardealului... pohta ce-am pohtit... Moldova, Țara Rumânească”. Îmbrăcați în costumele de la 1600 căpitanii Viteazului, frații Buzești, Radu Calomfirescu, Baba Novac, Deli Marcu sau Popa Stoica pot simboliza corect din punct de vedere al adevărului, garda istorică a Cetății Unirii în anul Centenarului și nu numai. După ce ne-au luat resursele naturale austriecii, acum le dăm la liber și istoria? Să începem să avem demnitate și să promovăm istoria românească la Alba-Iulia.

Adevărurile lui Eminescu

Nicolae
Georgescu

„București, Joi, 18/31 oct. Dragă Domnule Maiorescu, încă o dată mă văd obligat să apelez la intervenția D-Voastre. Știți cu câtă sinceritate v-am arătat spontan simpatiile mele pentru Eminescu și cât am fost de satisfăcut să-l pot număra printre colaboratorii noștri. Ei bine, tare mă tem că voi fi forțat zilele acestea să-mi impun o separație. (fr. une séparation ; sensul este: delimitare). Tânărul acesta e atât de pătruns de ură împotriva rușilor (imbu de sa haine contre les Russes), încât cu toate eforturile mele, ba ce e mai mult desconsiderând și ale D-voastre, stăruie a face din Timpul organul personal al antipatiilor sale. Fiți bun și înnoți insistențele; faceți-o și D-voastră. Fără a-i spune ceva ce i-ar putea trezi susceptibilitățile sau sensibilitatea, veți obține din partea lui nu ocolirea adevărului, ci prezentarea lui într-o formă mai domoală (fr. obtenez de sa part, non pas de ne pas dire la verite, mais de n'en dire qu'une faible partie; să spună adevărul într-o măsură mică) (...). (St. Doc. lit., V, 123; 1931, text în l. franceză, tradus de I. E. Torouțiu citat de eminescologul N. Georgescu) (...) În orice caz, îmi faci și mie personal un serviciu, căci eu port foarte adesea plictiseala lipsei sale de a se situa în timp. Mulțumesc anticipat și la revedere, pe când? Al tău, A. Cantacuzino”.

Ion Alexandru „Zizin” Cantacuzino (1829 – 1897) a fost un om politic prieten cu Titu Maiorescu, diplomat și traducător, fost ministru de Externe și Finanțe, director general al Teatrelor din România în perioada 1872 – 1878, și, la data respectivă, chiar directorul ziarului Timpul.

„România în starea ce i-a creat Congresul din Berlin”. Scena este urmărită de Alexandr Mihailovici Gorchakov al Imperiului Rus și Otto von Bismarck al Imperiului German (cam aceeași soarta pe care o împărtășim și azi). Data: 21 Septembrie 1878.

Eminescu la Florești

DI. Zenovie Cârlegea îmi face parte abia acum de cartea D-sale Mihai Eminescu – Drumuri și popasuri în Gorj1, care-mi procură o lectură cât se poate de plăcută, cu trecerea lejeră prin bibliografia aferentă temei dar și cu unele observații pe care trebuie, cred, să le fac. Dânsul observă că au apărut și apar la noi numeroase lucrări extrem de bine documentate privind trecerea poetului prin diferite localități din Bucovina, Ardeal, Muntenia, Banat, Oltenia, Dobrogea – și vorbește, cu îndreptățire, de o „biografie itinerantă” a lui Mihai Eminescu – ce ar putea constitui, consider la rândul meu, un corpus de texte util

(necesar mai degrabă), relativ ușor de înfăptuit prin aglutinarea acestor studii (s-ar putea porni o colecție la o editură importantă), și, desigur, interesant prin pitorescul literaturii de călătorie în general, dar mai ales prin acroșarea operei poetului în acest demers: ce anume din biografia sa itinerantă corespunde, sau răspunde chiar cu siguranță, cutărei poezii care ar fi putut fi scrisă aici, cutărei descrieri, observații, etc. Ar fi chiar un răspuns la aceste sărbători programate, prin Legea Culturii Naționale, în ziua de 15 ianuarie de peste an, fiecare colț de țară implicându-se mai strâns, mai intim, în celebrarea poetului național, făcând ca el să fie resimțit ca al fiecărui loc prin care a trecut ori despre care a scris.

La Florești, în Gorj, se organizează deja, de mulți ani, simpozioane importante pe tema Eminescu – și, în consonanță cu ele, s-ar putea face reamenajări ale locului, poate chiar reconstrucția conacului Mandrea, un monument arhitectonic risipit astăzi, care amintește de Bălcești, de unioniștii de la 1859 – dar, iată, și de partea din vara anului 1878 când Eminescu a locuit aici scriind, plimbându-se prin împrejurimi, lăsând în memoria colectivă amintirea sa. Despre această vizită prelungită pe meleagurile Gorjului au scris Liviu Poenaru (cu o postfață cam mustrătoare a lui Petre Popescu-Gogan), Victor Crăciun, Ion Mocioi, Șerban Cioculescu, Ion Pachiea Tatomirescu, Gellu Dorian și Emil Iordache, Tudor Nedelcea (citez doar ceea ce cunosc; n-am văzut, însă, cartea lui Liviu Poenaru) – și, desigur, Zenovie Cârlegea, care dorește a prelua frâiele discuției, ca să zică așa, făcând un comentariu critic al bibliografiei în dorința de a îndrepta unele lucruri.

O notă aparte face, în această carte, un excelent reportaj – de fapt o bucată antologică de literatură – al lui Ion Filipoiu despre trecerea prin zonă a lui Eminescu încă din 1866, în drum de la Sibiu spre Giurgiu; textul este preluat în întregime cu un comentariu pe măsura frumuseții lui.

De asemenea, într-o anexă ni se prezintă viața și opera unui poet local, Nicolae Burlănescu-Alin (1867-1912), un boem al Craiovei, dar cu studii serioase și chiar funcții de stat sfârșind, însă, în boală și sărăcie: după operă, risipită în câteva reviste locale dar strânsă chiar de el în câteva volume, este un epigon eminescian ce ilustrează bine curentul. Aducerea lui în discuție este o binevenită faptă de istorie literară.

Menționez și ilustrația bogată a volumului d-lui Zenovie Cârlegea, care ne introduce în atmosfera locurilor și oamenilor.

În rest, ce-ar mai fi de spus pe marginea unui subiect atât de bine bătut?! Compar cartea cu fișele mele, făcute

de-a lungul timpului pentru o vreme cu răgaz să elaborez o cercetare proprie, și constat: cam multe lucruri stau în nepotrivire, pentru că n-am văzut locurile, nu m-am așteptat să fie un interes atât de mare pentru poezia lui Eminescu; eu privesc foarte aplicat ziaristica, și poate ar fi momentul unui îmbinări.

Eu știam cam așa. Florești reprezintă prima pauză a ziaristicii lui Eminescu la Timpul, după câteva luni bune de ținută teoretică înaltă a articolelor sale – expusă, această teorie, în calmul ei, dar agrementată cu multe săgeți polemice, fără a viza, însă, pamfletul – cum se va întâmpla după anul 1880. Suntem în primăvara lui 1878, imediat după încheierea Războiului de Independență, înaintea Congresului de la Berlin cu pretențiile rusești asupra Basarabiei, asistăm la menținerea ocupației rusești în țara noastră, iar polemica de presă a momentului a fost provocată de scrisoarea deschisă a locotenent-colonelului Iancu Alecsandri, fratele bardului, prin care i se cere Rusiei să-și explice intențiile. La această scrisoare răspunde ziarul Le nord, din Bruxelles, rusesc, răspândit în întreaga Europă, dezvoltând, în primăvară, tezele pe care le va susține (și obține) Rusia în vară la Berlin. Timpul urmărește cu atenție, traduce și re-publică larg textele (comentate de altfel în întreaga Europă), comentează la rândul său – prin texte de Eminescu dar și de alți redactori – iar poetul elaborează un studiu amplu istoric despre Basarabia, publicat în serial între 3 și 14 martie 1878, menționând în ultimul număr că s-a bazat pe studii din Hasdeu, Părintele Melchisedec, Eudoxiu Hurmuzachi – dar și pe surse „asupra cărora ne-au atras atenția d. Al. Odobescu” (citez din memorie; este important, pentru că la 24 noiembrie 1877 poetul recenzase, cu câteva zile înainte de apariție, ediția acestuia la Nicolae Bălcescu: Români supt Mihai Voievod Viteazul: se poate deduce că au discutat împreună și acest studiu, sau părți din el, pe fondul prieteniei – cunoscute de altfel – dintre ei; Odobescu era un obișnuit al Junimii bucureștene, iar I. Slavici afirmă de câteva ori în scrisori că s-a consultat cu el și a ținut cont de toate observațiile lui de limbă – ceea ce nu avem motive de îndoială că se întâmpla și cu Eminescu – la discuții mă refer, nu la observații). B. P. Hasdeu se desolidarizează formal de Eminescu, printr-o scrisoare publică pe care Timpul o tipărește (îi reproșează lui Eminescu, numit ca atare, că-i preia texte din Istoria critică a românilor; nu este o acuzație de plagiat – ci, ca liberal, Hasdeu vrea să se delimiteze, vezi mai jos; din păcate, Scrisoarea sa nu este preluată în ediția academică). Menționez că în timpul

Războiului funcționa, cu oarecare sincope, înțelegerea (din 26 aprilie 1877; este o Declarație) dintre conservatori (în opoziție) și liberali (la guvern) după care conservatorii se angajează (obligă) să nu atace guvernul în chestiuni de politică externă, situația fiind atât de dificilă. Încă la 14 decembrie 1877, la opt luni după această declarație de principii, I. Slavici îi mai scrie lui Iacob Negruzzi : „...Ordinul de azi este – rezerva – , astfel încât fiecare cuvânt se cumpănește de trei ori și cel mai bun articol este, în care nu se zice nimic. În curând vom începe însă o campanie strajnică” (St.doc.lit., II,285); și mai explicit la 8 feb. 1878: „...Despre politică nu îți pot scrie nimic. Tot ce știi, stă scris în Timpul, unde îndeobște stă foarte puțin scris. Dacă-i vorba, noi suntem cei mai rezervați ziaristi de pe fața pământului...” (II,288; în aceeași scrisoare, dezamăgirea patetică față de situație, cu ocupația și aroganța rusească ce încercă a șterge identitatea românilor : „...În întregul război, nu mai e vorba de statul român, ci de interesul materiale ale unui stat, ci de acelea morale ale unei națiuni. Rușii și îndeosebi slavii vor să ne sguđuie conștiința națională și să ne lipsească de credința în trăinicia noastră proprie, vor să ne înjosească, vor a face ca nouă înșine să ne fie rușine de românitatea noastră...”).

Pe acest fond al tăcerii impuse (care a scăzut Timpul la mai puțin de 2.000 exemplare tiraj), începe ofensiva eminesciană din primăvara lui 1878 – care, după întreruperea de la Florești, va continua în toamnă – încât textele sale îl vor face pe I. A. Cantacuzino, directorul ziarului, să-i scrie, la 19 octombrie, lui Titu Maiorescu: „Încă o dată mă văd obligat să apelez la intervenția D-Voastre. Știți cu câtă sinceritate v-am arătat spontan simpatiile mele pentru Eminescu și cât am fost de satisfăcut să-l pot număra printre colaboratorii noștri. Ei bine, tare mă tem că voi fi forțat zilele acestea să-mi impun o separație. (fr. une séparation ; sensul este: delimitare). Tânărul acesta e atât de pătruns de ură împotriva rușilor (imbu de sa haine contre les Russes), încât cu toate eforturile mele, ba ce e mai mult desconsiderând și ale D-voastre, stăruie a face din Timpul organul personal al antipatiilor sale. Fiți bun și înnoți insistențele; faceți-o și D-voastră. Fără a-i spune ceva ce i-ar putea trezi susceptibilitățile sau sensibilitatea, veți obține din partea lui nu ocolirea adevărului, ci prezentarea lui într-o formă mai domoală...” (St. Doc. lit., V, 123; text în l. franceză, tradus de I. E. Torouțiu). Am dat citatul întreg din această scrisoare, pentru că mulți trunchiază; de pildă, ediția academică scrie așa: „Con-

ducerea Timpului era îngrijorată de faptul că poetul stăruia să facă din ziar „organul personal al antipatiilor sale” – și, desigur, autoritatea ei a făcut ca expresia, și trimiterea de rigoare la St. D. lit., să devină un fel de loc comun; tot ediția academică argumentează, cu această scrisoare din 19 octombrie, dorința conservatorilor ca Eminescu să-și reducă vocea în aprilie-mai. E drept că I. A. Cantacuzino scrie : „încă o dată mă văd obligat”; „cu toate eforturile mele”; „înnoți insistențele” – ceea ce presupune mai multe încercări de a se discuta cu poetul în privința „forme mai domoale a adevărului” – dar scrisoarea este din toamnă și răspunde puternicelor accente – nu pamfletare, ci de disperare etnică – din preziua intrării armatei române în București, pe fondul ocupației rusești și al cedării Basarabiei; un triumf, constată poetul, de paradă, care acoperă o nenorocire – cu, desigur, tragerea la răspundere a clasei politice (liberalii, în speță). A se vedea mai ales editorialul /„Pe arborul tăcerii crește fructul ei, pacea”/, din 6 octombrie (O.X, p.132-134), dar și /„Era lesne de prevăzut...”/, din 12 octombrie, și cele din jurul acestei date (inclusiv discuția cu un cititor care reproșează Timpului că învenează relațiile României cu Rusia).

Volumul X din publicistica eminesciană s-a putut edita cu greu, n-a apărut la vreme, după volumul IX, 1979, cum era firesc, ci abia în 1989, după ce apăruseră volumele XI-XIII. Fiind vorba de scrierile poetului din timpul războiului, este oarecum de înțeles reținerea autorităților noastre cultural-științifice: se atinge chestiunea rusească, textele eminesciene incendiarie în această chestiune. Astfel că nu e de mirare că volumul X este cam „hărtănit”, ca să folosesc un eufemism. Bănuiesc că unele trimiteri greșite, unele inadvertențe din note, etc. – s-au putut strecura în el datorită închegării în grabă a materialelor care au rămas până la urmă (vezi și mai sus: eu am trimis la surse, pentru că trimiterile din volum erau greșite). Oricum, texte eminesciene devenite refrene, devenite canonice prin edițiile anterioare – lipsesc de aici.

-continuare în pagina a 4 a -

Adevărurile lui Eminescu

- urmare din pagina a 3 a -

Nu intru în detalii filologice, dar țin să amintesc un fapt real. La cantina scriitorilor din Casa Monteoru, Petre Țuțea avea loc fix, masa din fața intrării, din dreptul ușii, și din când în când venea să mănânce aici (de cele mai multe ori i se ducea mâncarea acasă, cu sufertașul), iar noi, un grup de scriitori interesați și îngrijorați de soarta ediției Eminescu atât de larg comentată în epocă (anii 80 ai secolului trecut; cu toții știam că volumul IX a fost dezavuat, că volumul X stă în editură și nu se poate tipări), îl iscodeam cu întrebări. Nu o dată l-am ascultat și eu. După ce-și rostea cu voce tare teoria că menirea istorică a rușilor este să civilizeze Siberia, Petre Țuțea, cu trupul său imens, de matahală de la munte, ridica furculița din farfurie și dirija cu ea sala. Doi mari scriitori i-au înțeles și i-au descris pe ruși, spunea el, unul este Sienkiewicz și al doilea este Eminescu al nostru. Eminescu spune – și „recita” din memorie fragmente din articolele sale, mai ales pe acesta: „Împărăția rusească nu este un stat, nu este un popor, este o lume întreagă, care, negăsind în sine nimic din măreția intensivă, caută mângâierea propriei măririi în dimensiunile sale... Țarul e puternic și nu știe ce să facă în puterile de care dispune. Chiar înăuntrul împărăției sale, nici prin muncă pacinică, nici prin lucrare sufletească aceste puteri nu se pot consuma; pentru aceea ele dau năvală în afară, – altfel ar trebui să se mistuiască în luptă internă”.

Ei bine, textul acesta lipsește din ediția academică, îl găsim în edițiile de război (Ed. I. Crețu, 1941, vol. I, p. 269; text din 6 iunie 1878, care continuă: „Ca orice mare putere, Rușii, acolo unde văd că vor întâmpina rezistență mare, se opresc și lucrează cu o răbdare seculară, spre a surpa încet temelile puterilor ce li se pun împotriva. Ei nu sunt poporul plin de îndărătnică mândrie ce provoacă pe alte popoare la luptă dreaptă și hotărâtoare; sunt poporul ce-și dă mereu silința să dezarmeze pe celelalte popoare, pentru ca apoi să le supună”; ediția academică îl refuză, considerând, calm, că nu este eminescian). Trecea, apoi, la cauze, la acel „ce-i mâna pe ei în luptă”, și, la fel, recita bucăți întregi din publicistica aceleiași perioade, din care reiese că principalul resort al tendințelor de cucerire rusești rezidă în acel „horror vacui”, spaima de golul interior: „De aceea ni se pare că din nefericire rușii sunt sub dominarea unui deșert sufletesc, a unui urât care-i face să caute în cuceriri ceea ce n-au înlăuntrul lor. Nouă ni se pare că cercurile culte, în loc de a stăvili acest horror vacui, în loc de a-l împlena prin muncă și cultură, îl sumuță contra Europei, pe care o numesc

îmbătrânită și enervată, coaptă pentru a cădea întregă sub dominație rusească...”

De data aceasta este vorba de un text prezent în ediția academică – nu putea lipsi de acolo, pentru că urmele paternității sunt evidente: se încheie cu parafrizarea Glossei, iar în interior conține versul horațian „Cerule deasupra-l schimbă, nu sufletul, marea trecând-o”, ce se regăsește în manuscrisele poetului. Revin asupra acestui text din 7 aprilie 1878. Vreau, însă, să atrag atenția că generația lui Petre Țuțea, generația războiului, îl știa pe Eminescu din edițiile ei, puse bine la lucru de propaganda momentului (vezi broșurile lui Nenițescu cu titlul „România și panslavisul”, tirajele repetate ale ediției I. Crețu, presa vremii, etc.; este firesc să-ți educi combatanții cu texte din clasici) – că, deci, multe texte ziaristice ale poetului deveniseră oarecum canonice, se țineau minte, erau citate. Ediția academică face un fel de slalom științific printre ele. Chiar textul „Bălcescu și urmașii săi”, la fel: bine intrat în eminescologie – este considerat cu paternitate incertă. În stabilirea paternității unui text eminescian din Timpul cred că și tradiția editorială trebuie luată în calcul: textele exemplare, intrate în memoria colectivă într-un mod oarecare – prin împrejurările de război, sau altfel – ar putea constitui cel puțin un fond intangibil, cu mici explicații de editor – altfel, pe de o parte editologia eminesciană capătă un aspect babilonic (pentru că azi, de pildă, se citează ziaristica poetului din toate edițiile, cel puțin basarabeni: lor nu le scapă nimic din Crețu, dar nici nu semnaleză că ce preiau de aici nu se regăsește și în amintita ediție etalon a Academiei), iar pe de altă parte se creează impresia – poate vagă, dar este cazul? – că nu ținem cont de tradiție, ori chiar c-o disprețuim.

În fine, nu insist. Revin, însă, la editorialul Tendințe de cucerire, din 7 aprilie 1878, care-i plăcea atât de mult lui Petre Țuțea – și pe care ediția academică îl conține. În final, citim aici: „Guvernul a ales o politică pe care o aprobăm ca directivă, deși-l găsim foarte inept pentru a o executa. Guvernul liberal a intrat în ițele Rusiei și e prea angajat, încât vecinii se găsesc în drept de a se rosti nediplomatic față de cei ce reprezintă țara, coroana ei și pe augustul purtător. Aducem aminte convorbirile dintre principele Gorciacov și generalul Ioan Ghica, care convorbiri aveau un aer deja neînmănușat. Nu mai vorbim de altele și mai rele, dar destul că, în momentul în care Gorciacov se răstește, cazacul pradă în Vlașca. Răstirile diplomatului se traduc în acte de brutalitate când ajung în rândurile din urmă. Deși nu s-a născut încă rusul care să fie în stare a ne insufla frică, grijă tot ne inspiră, ba putem zice cu

siguranță că ne așteaptă vremuri grele. Despre biruința cauzei drepte nu ne îndoim, precum nu ne îndoim că, oricare ar fi curentul ce se mișcă în contra civilizației, el trebuie să fie nimicuit cu vremea. Dar acea vreme e adesea foarte departe.

Deviza noastră este: a nu spera nimic și a nu ne teme de nimic. Nesperând nimic, n-avem nevoie de a ne mai încrede în alții precum ne-am încrezut, ci numai în noi înșine și în aceia care sunt nevoiți să ție cu noi; netemându-ne de nimic, n-avem nevoie de a implora, generozitatea în locuri unde ea e plantă exotică”. (O.X,p.75). Nu atât ideea din Glossă ne atrage atenția – ci vorba de mai sus: aprobăm ca directivă. Se face apel la înțelegerea de anul trecut, dintre conservatori și liberali, privind politica externă a țării pe care primii, în opoziție, se angajează s-o lase în seama guvernului. Dar, iată, cu prețul acestor luări de cuvânt necesare, ce reprezintă definiții categorice, nicidecum pamflete. Starea este aceea din scrisoarea lui I. Slavici de mai sus: aroganța ocupației rusești vrea să ne distrugă simțul național. Armata română, după demobilizare, s-a risipit – în timp ce armatele rusești stau cantonate prin județe și districte, campate după împrejurări, asigurându-și hrana / traiul mai mult din rechiziții ori expediente. Paul Anghel explica fenomenul (și simțul de atunci al românilor) printr-o imagine plastică: ce faci când se pune ceața? Sufii în ea să se dea la o parte? (Citez din memorie o replică a unui personaj din romanul său Zăpezile de-acum un veac.) Lumea politică românească suportă, mioritic s-ar putea spune, această „ceață istorică” și, în așteptarea ridicării ei, era foarte, foarte grijulie să nu-i supere pe ocupanți. Eminescu și alți ziariști critici – dar el, mai ales – reacționează la aroganță (păstrez acest termen, ca să ne menținem în zonă elitistă; dacă aș zice dispreț ar fi prea unilateral), nu acceptă „rușinea de a fi român” – și definește, cu instrumentele psihologiei popoarelor, firea ocupantului. I. A. Cantacuzino n-ar fi avut motiv, acum, să se îngrijoreze pentru tonul scriiturii: este teoretic, și punctum. Ca idee – suplinește ceea ce guvernul nu poate spune, exprimă adevăruri ce contribuie la păstrarea încrederii noastre de sine, la delimitare cel puțin...

Istoria reține o anecdotă (o știu din familie, de la bunicul meu): Mihail Kogălniceanu a mers la Țar într-o audiență și i-ar fi declarat: – Maiestate, dacă nu vă retrageți armatele, noi vă declarăm război! I s-a răspuns de sus, cu zâmbet și, de data aceasta, chiar cu dispreț: – Cine sunteți voi să ne cereți nouă ceva, puteți voi să ne învingeți?! – Iar Kogălniceanu ar fi replicat: – Noi nu, Maies-

tate, dar ce va zice Europa?

De aici se aștepta soarele care ridică ceața, de la Europa.

*

Cam acestea sunt fișele mele privitoare la opera politică a lui Eminescu în prezenta plecării la Florești, la conacul junimistului Nicolae Mandrea. Recunosc faptul că nu m-am întrebat niciodată asupra motivelor mai adânci ale aflării poetului aici. Mi s-a părut oarecum în firea lucrurilor: el călătorea mult, cu sau fără motiv, acum era interesat de starea țării, dorea, apoi, să-și întâlnească fratele în întoarcere rătăcită de pe front – știind, însă, că punctul de demobilizare era Craiova – , avea nevoie de un răgaz pentru a se familiariza cu o carte nemțească de tradus în românește pentru care urma să primească frumoasa sumă de 1000 lei, vedea că în București, la Timpul, nu prea putea să lupte, abia din când în când primindu-i-se textele mai grele, teoretice, în rest funcționând principiul „ceței istorice” pe care l-am formulat mai sus... și câte și mai câte, poate căuta chiar un punct arhimedic în afară; s-a ivit prilejul, i s-a oferit un loc de observație și de odihnă, nu mi se pare greu de înțeles că a fost convins ușor.

Un Eminescu enclavat la Florești, însă, rupt de realitate, fără știri și alte preocupări decât această traducere la care era ținut se lucreze ca sub un clopot de sticlă – este imposibil de imaginat. Poșta funcționa, ziarele se răspândeau în țară, lui trebuia să i se trimită Timpul ca să și-l vadă, trenul era aproape (12 kilometri până la Filași, unde funcționa și un „post-restantul”), oamenii maturi, capabili de discuție politică, trăiau și la Florești... Ce putea să facă aici un Eminescu la 28 de ani prins în focul campaniei pentru Basarabia, putea el să se abandoneze total plimbărilor prin codri și lecturii în limba germană a „Fragmentelor din istoria românilor”?

În privința timpului exact petrecut aici, dl. Zenovie Cârlogea face o legătură cu totul interesantă: pe 26 mai 1878 poetul figurează printre participanții la cina Junimii – iar pe 27 mai se dă în funcțiune linia ferată București-Vârciorova, cu oprire și la Filași. Este de presupus că poetul a plecat din București pe 27 mai. Ce se întâmplă, în acest caz, cu textele sale de la Timpul cât a lipsit din București, mai ales cu cel 8 iunie din care am citat? Unele sunt lăsate în redacție, altele sunt trimise cu poșta sau prin prietenii care l-au vizitat (se știe de Slavici și Vasile Conta, dar puteau fi și alții). Am studiat cu oarecare atenție sejurul lui Eminescu în Dobrogea, din iunie-iulie 1882, și am găsit că, deși se afla departe de redacție, totuși unele texte din ziarul Timpul sunt de el. Ar tre-

bui să avem mai multă încredere în poșta, fie și privind numai presa vremii: zeci de știri și comentarii de prin județe apar zilnic în foile centrale.

Pentru finele lui mai ca moment al prezenței lui Eminescu la Florești pledează și poezia Freamăt de codru, în care unii cercetători – Zenovie Cârlogea, printre ei – văd elemente din peisajul local. „Cucul cântă” este o referire la primăvara târzie, teiul înflorit de asemenea. Din poezie, apoi, ar rezulta că eroul liric se întoarce aici, la un codru, că a mai fost, deci, că este recunoscut: asta ar valida amintirea drumului din prima tinerețe a poetului, în 1866 când a trecut prin zonă în drumul său de la Sibiu spre Giurgiu – însoțit, poate, de o tânără ce avea același drum...

Mai mult ca sigur, Eminescu a stat la Florești în lunile iunie și iulie 1878, revenind la redacție în august. Sunt zile calde și lungi de vară, plictisitoare pentru tineri – iar întrebarea care se ridică de la sine este dacă poetul s-a mulțumit cu starea pe loc. De obicei, vara este anotimpul plimbărilor – iar împrejurimile Floreștilor nu se poate să nu-l fi atras.

Iată, deci, că se poate ține un dialog cu biografia poetului care mizează excesiv pe poezia sa și caută la Florești numai, sau cu mare preponderență, urme ale poeziei, dispensându-se de ziaristică. Zenovie Cârlogea sintetizează, cred, această latură din preocupările celor care au scris despre șederea lui Eminescu la Florești. Pe scurt, nu se amintește despre ocupația rusească a momentului, nici despre seria anti-panslavistă a lui Eminescu; mai simplu zicând: lipsesc cuvintele rus, slavi, panslavism din cartea pe care o am în față. Câtă pudibonderie... Înțeleg să faci istorie cu mânuși când e vorba de vecinii noștri de la răsărit, accept că e bine așa – dar chiar cu mâinile legate?! Autorul discută mult ideile politice eminesciene, oferă și o amplă antologie de texte – dar din anii de după 1880, din zona polemicilor pe tema Tudor Vladimirescu, apoi din aceea a teoriei păturii superpuse, sau din aceea a teoriei selecției sociale negative. Nu aceste teorii, încă neformulate plenar, îl îngrijorau la 1878 pe Titu Maiorescu ori pe I. A. Cantacuzino.

Accept, în principiu, această poziție (pentru a-mi echilibra poziția mea de mai sus), dar dorința de a înfunda în dileme amănunțele mi se pare că ascunde abordarea lucrurilor mari, importante.

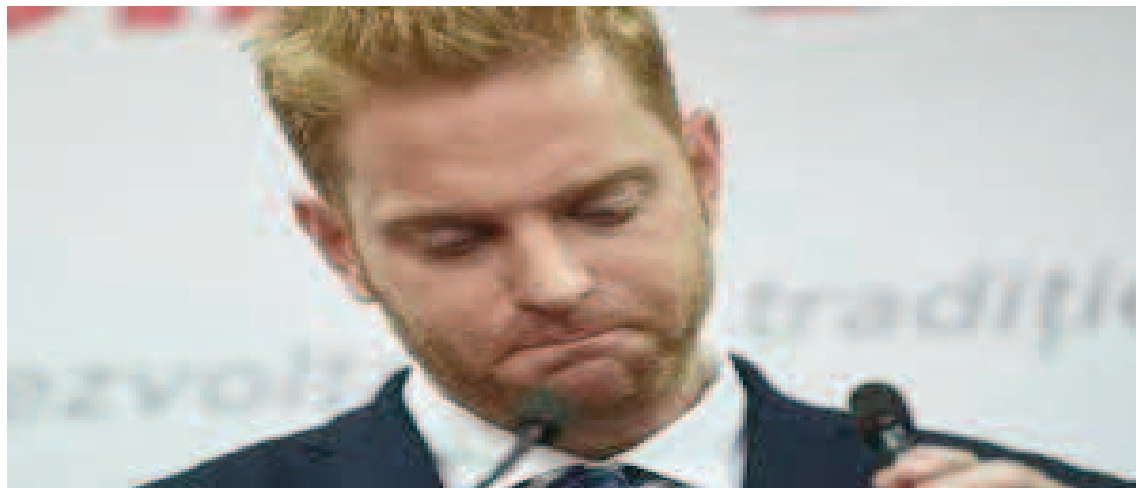
Ghimpele Națiunii Vocea Ilanului!

Cezar Adonis
Mihalache

Da, ar putea fi vorba despre antisemitism! Dar nu despre antisemitismul de dicționar, ci acela al realității evreiești de azi. A agendei evreiești prin care tot ce le este refuzat, de la agenți de influență, interese punctual economice la insinuări geostrategice, să fie considerat antisemitism. Și nu, nu este vorba despre un soi de „lauferism”. O formă mediocră de narcisism al unui ex-top model masculin, fără fustă masculină (ferice!), căruia i s-a tăiat accesul la o jucărie privată, cu bani, și acum se isterizează ca o fată mare în mijlocul social-democrației de guvernare. Căci, am fi putut crede că ieșirea lui Ilan este cu adevărat o răzgâială de ministru-puber întârziat. Dar prea a sărit cu explicații vecinul de palier (guvernamental), o altă expresie „disco” (la fel de imatură) a supraadorăției de fuste,

Teodorovici.

Și prin ceea ce (ne-)a avertizat cu portavocea lui de Ierusalim, și freza „kippeșă” (!), chiar ne-a pus pe gânduri. Pentru că, da!, dacă se confirmă antisemitismul lui Iohannis

(Opriti Țara, un evreu strigă „Tora! Tora! Tora!”), ar fi vorba despre „legături și conotații dincolo de granițele țării”.

Adică, Ilan Laufer a avut dreptate: a fost vândut ca un evreu la kilogram pe galantar ceaușist! Dar nu ca persoană fizică, nu ca domn de companie de minister (!),

ci reprezentant al unor interese. Și atunci nici măcar comparația lui cu trocurile de pe vremea lui nea Nicu nu a fost exagerată. Căci avem un gheșeft în care subiectul de troc îl constituie România. O țară care

colcăie de interese venetice și cozi de topor. Iar atunci vocea lauferanului chiar a grăit corect...

Respingerea prezenței acestuia ca ministru al dezvoltării a reprezentat expresia unui antisemitism. Dar nu al unuia de factură „tradițională”, ci unul reinter-

pretat și refacturat. Prin eliminarea de la butoanele ministerului dezvoltării, a fost trântită o grea ușă în calea angajamentelor cu contur de compas de Ierusalim, Livache nereușind (din nou!) să

îndeplinească sarcinile primite la zidul plângerii!

Sigur, organele evreiești (sic!) știu că Iohannis nu ne va spune niciodată public motivul real al respingerii tânărului model de la cabina de probă cu colanții Dezvoltării. Pentru că nu poate rosti citate de pe foile securității

naționale. Nu poate da glas rapoartelor serviciilor secrete. Dar asta nu înseamnă că nu ne poate spune al doilea motiv al respingerii! Că băiatul e prea cu mintea împrăștiată. Și mai bine rămâne pe podium la proba în chiloței.

Preluarea Președinției Consiliului UE constituie într-adevăr o provocare! Dar nu pentru că am intra pe un mandat european cu o clasă submediocră de „doreli” guvernamentali. Ci pentru că am putea strecura interese străine Europei. Totuși, ministrul Dezvoltării, pe mandat de Consiliu, poate fi o cheie de „desferecare” (atât pentru banii UE, cât mai ales la nivelul strategiilor de viitor).

Or să nu ajungă Europa să-și „reîmprospăteze” și fardul de bătrână doamnă cu „tehnică” evreiască taman pe mâna noastră!

Risipirea Neamului...

În școală cântă cucuvelele. Pământurile sunt nemuncite. Nu mai are cine să le muncească, nu mai pot să le muncească, fiindcă prețurile lucrărilor au depășit posibilitățile celor mai mulți. Animalele sunt tot mai puține. Câmpurile care altădată erau încărcate de recolte de toate felurile, de pomi și de lume, de vite și de cântece, astăzi sunt pustii. Te mănâncă șerpii și și te aude nimeni țipând.

Generațiile de mijloc sunt duse departe, peste hotare, iar altele peste mări și peste țări. Au luat cu ele și copiii, și bucuriile, și jocurile, și cântecele, și prosperitatea, și speranțele. Copiii de departe învață în școală și în societățile în care trăiesc alte limbi. Doar acasă mai vorbesc limba română. Copiii lor nu vor mai ști limba română. Și vor aduce aminte că bunicii lor povesteau că au venit dintr-o țară numită... România! Despre revenire la locurile natale, despre o restabilire a românilor tineri la ei acasă, în România, e greu de vorbit. De pe ecranele televizoarelor și nu numai, „profeții” vremii noi au grijă ca să modeleze tinerelor generații o mentalitate neîntâlnită în istoria Neamului: disprețul față de tot ce-i român și românesc, pe de o parte, mirajul depărtărilor, pe de altă parte. Corespundez cu români plecați de mult de aici și le plâng de

condiții pe care nu le poate împlini și din cauza asta stă pe la colțuri și roagă pe unul, pe altul, să-i cumpere și ei ceva din marfă.

Seară de seară, de aproape treizeci de ani, privim la televizor un circ de mahala, cu certuri ca la ușa cortului, cu arestări și dușmăanii, cu „descoperiri senzaționale”, din care aflăm că unul a furat mai mult decât altul din vistieria țării, că una câte una din bogățiile țării ia drumul străinătății. Auzim de tot felul de contracte și convenții păguboase pentru Țară. Parcă am fi blestemați să avem parte mereu de negociatori fără pic de patriotism, de dragoste de Neam și de Țară. Mințile cele mai luminate se duc departe să lucreze pentru alții.

Străinii au cumpărat pământurile cele mai bune ale țării, firmele străine folosesc mâna de lucru ieftină de la noi, pentru a acumula bogății peste bogății. Industria noastră a fost calificată drept „morman de fier vechi” și a fost dată la fier vechi. Acum cumpărăm de la alții de la avioane până la ace cu gămălie. Piețele gem cu fructe și zarzavaturi aduse din toată lumea, numai din România nu. Rar vezi câte o băbuță cu câte ceva de pe acasă, vrând să vândă ca să-și ia o pâine. Îi trebuie însă multe acte, analize,

Școlile s-au desființat de prin sate. Mai este câte una în satul de centru al comunei. În fiecare an profesorii tremură de teamă că-și vor pierde locurile de muncă, fiindcă nu se realizează numărul minim de copii, pentru a se întruni clasele necesare. Programele școlare se schimbă tot mai des. Cobai suntem cei vârstnici, cobai sunt și copiii. Experimente peste experimente fac ca superficialitatea să caracterizeze pregătirea intelectuală a copiilor. Am prins școala „veche” și școala „nouă”. Pentru mine școala a fost muncă, multă muncă. Astăzi trebuie să fie distracție. Lecțiile să devină o joacă, profesorul un artist, care să știe să-i distreze pe copii și în felul acesta să le trezească atenția. Facebook-ul a devenit profesorul numărul unu al celor mai mulți dintre copiii noștri. În loc de discipline care să le fie necesare în viață, în pregătirea lor ca oameni și creștini, li se introduce educația sexuală începând cu grădinița. Tot mai multe eleve devin mame încă de la 12 ani. La asta suntem pe primul loc în Europa!

Populația țării scade mereu, de la un an la altul. Peste cinci milioane au ple-

cat în străinătate. Ne concurăm cu Siria în privința emigrării, numai că în acea țară este război de mulți ani. Cei rămași se împuținează pe cale naturală, cu fiecare deced, cu fiecare accident, cu fiecare crimă, cu fiecare sinucidere! Am mai pierdut populație în vremea marilor conflagrații, în special în Primul și al Doilea Război Mondial. Au murit în ele peste un milion de fii ai nației, dar locul lor a fost ocupat în câțiva ani de tinerele generații ce s-au ridicat. Au murit mulți prin pușcării, prin lagăre, dar golurile s-au completat repede. De data aceasta locul celor plecați nu mai poate fi ocupat de alte generații tinere, fiindcă ei pleacă împreună cu copiii, ori pleacă să-și nască pruncii pe alte meleaguri și rămân acolo definitiv. Aici cine va ocupa spațiile rămase pustii? Arabii? Africanii? Chinezii? Doamne ferește!

Auzim mereu de ședințele forurilor superioare ale țării. Oare, se știu acolo aceste probleme? Vrea cineva să facă ceva pentru a nu lăsa Neamul să se risipească și Țara să nu se destrame?

Europa, Europa, cât te-am dorit și cât ne-ai dezamăgit!?

Al. Stănculescu
Bârda

A mai murit un bătrân și a mai rămas o casă pustie în satul meu! A mai murit o bătrână și altă casă pustie s-a adăugat pe listă. A murit unul și l-au găsit după o săptămână în casă. A murit una cu telefonul în mână, cu televizorul aprins. Spera să poată să-și anunțe copiii de departe, sau să-i vadă la televizor! Mulți închid ochii, suspinând că nici ultima dorință nu li se poate împlini, aceea de a-și vedea copiii lângă ei în ultimele clipe. Poezia lui George Coșbuc e mai actuală decât oricând, căci ea traduce suspinul și șoapta atâtor bătrâni: „Așa vrea, poate, Dumnezeu, /Așa mi-e datul sorții, /Să n-am eu pe băiatul meu /La cap, în ceasul morții!”

Cauți un om să lucrezi ceva cu el și nu găsești. Cei care ar mai vrea să muncească nu mai pot; cei câțiva care ar mai putea, nu vor. O brumă de ajutor social îi face pe câțiva să „declare grevă”. Cârciumile funcționează în plin, de dimineață până după miezul nopții. Oameni ca brazilii se distrug de pe o zi pe alta, înghițind băuturi îndopate cu chimicale. Familii se destramă din cauza alcoolului. Copii sunt tot mai puțini.